Ge tanken tid

Memoria genom innehållsblock, stödord, andning och pauser

Tid	Arbetsform	Nivå	Material
30–40 min	Enskilt + par	Träna och tillämpa	Eget talutdrag + arbetsblad 2

Syfte och lärandemål	Lärarens förberedelse
Syftet med övningen är att eleverna ska utveckla ett tryggare förhållande till manus genom att minnas talets tankeväg i stället för att enbart försöka återge exakta formuleringar. Efter övningen ska eleven kunna: • dela in en text i meningsbärande innehållsblock • skapa stödord och markera funktionella pauser • använda pausen för andning, publikkontakt och återkallning • välja en grad av manusstöd som fungerar för uppgiften	**Material:** Ett eget talutdrag på cirka 150–250 ord, pennor och arbetsblad 2. **Förkunskaper:** Texten ska vara innehållsligt bearbetad. **Förbered:** Modellera ett innehållsblock (att dela upp texten i logiska tankeavsnitt). Visa ett konkret exempel på tavlan: Ett helt textavsnitt om plast i haven (innehållsblocket) bantas ner till stödordet ”Havssköldpadda” eller en teckning av en sköldpadda. Visa hur detta enda ord återkallar hela tanken utan att du behöver läsa innantill.

Didaktisk tanke	Observera och modellera	Vanliga svårigheter	Tillgängliga alternativ
Innehållsblock minskar minnesbelastningen och gör pausen till ett verktyg. Gradvis minskat manusstöd ger kontroll utan ett abrupt krav på utantillinlärning.	Modellera hur du tappar en formulering men hittar tillbaka via stödordet.	Eleven försöker memorera ord för ord, har för många stödord eller rusar genom pausen. Begränsa mängden text och låt en kamrat peka på nästa symbol vid behov.	Fullständigt manus är ett tillåtet stöd. Eleven kan använda färgkodning, bilder, digitalt manus, större text, uppläst manus eller förinspelad version.

Genomförande
1. Dela texten i innehållsblock. Sätt ett lodrätt streck efter varje avslutad tanke. 2. Stryk under 1–3 nyckelord i varje block. Skriv ett stödord eller rita en symbol i marginalen. 3. Markera kort paus med / och längre övergång med //. 4. Kontrast 1: framför utdraget för snabbt. Notera vad som händer med andning, minne och begriplighet. 5. Kontrast 2: framför mycket långsamt med tydlig paus mellan varje block. Notera vilka pauser som hjälper och vilka som känns onaturliga. 6. Eget bärande tempo: avsluta tanken, stanna, andas, rikta dig mot publiken och låt stödordet hjälpa nästa tanke fram. 7. Gör en ny version med mindre manus om det känns hjälpsamt: fulltext → nyckelord → stödkort. Minska stödet gradvis, inte allt på en gång.

Instruktion till eleverna
Du behöver inte kunna varje mening ordagrant. Ditt mål är att kunna talets väg: vilken tanke kommer nu och vilken kommer sedan? Använd pausen som arbetstid – inte som ett bevis på att du har glömt.

Uppföljning och reflektion	Nästa steg
• Vilket stöd hjälpte dig att hitta nästa tanke? • När blev pausen användbar i stället för obekväm? • Vilken grad av manusstöd vill du använda nästa gång? • Vad är ditt konkreta nästa steg: färre ord, tydligare block eller mer repetition?	Pröva samma struktur i hela talet och välj på förhand tre pauser där blicken kan lämna manuset.